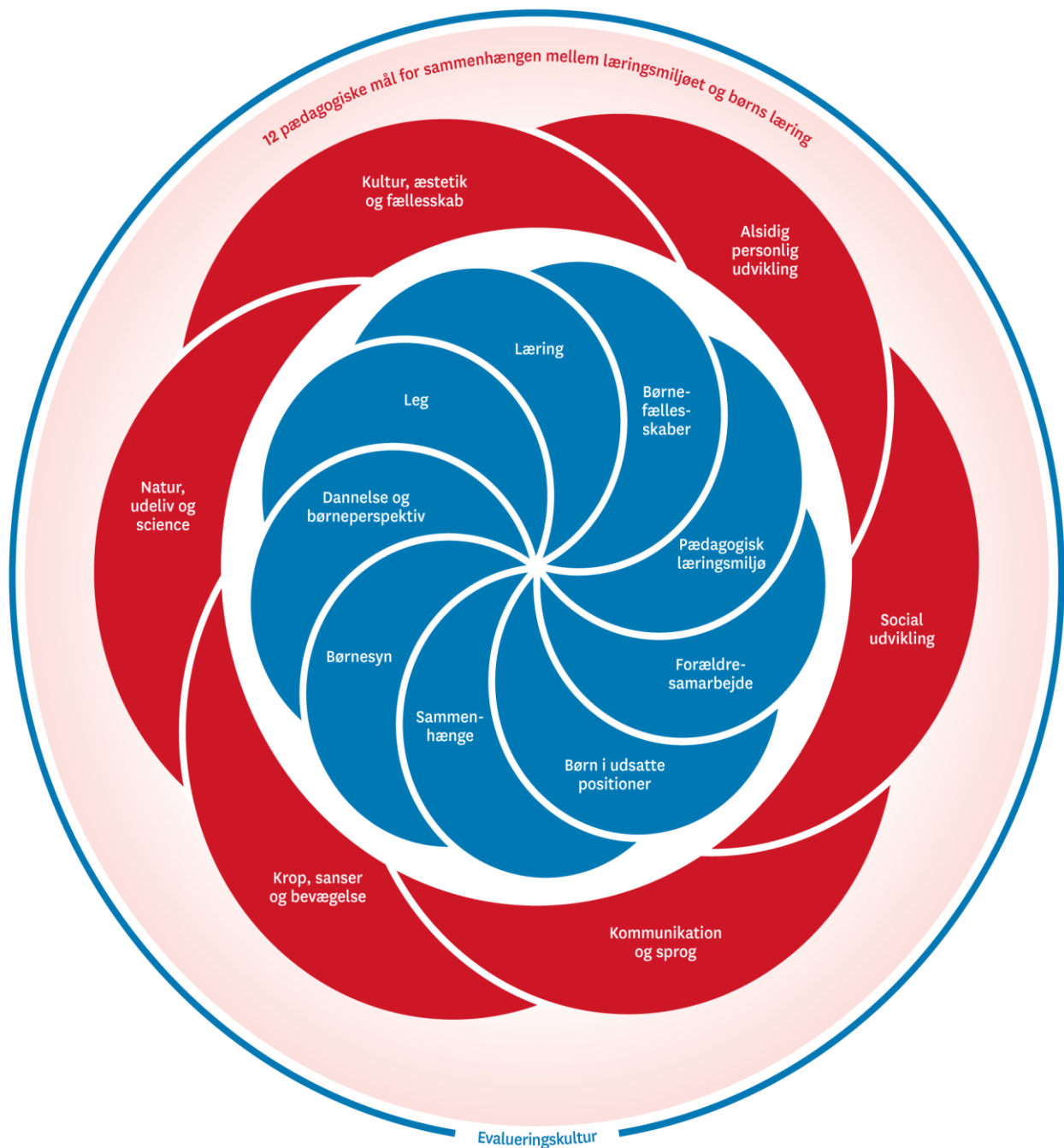

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Heimdal Integreret daginstitution 0-6 år 2021

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Børnehuset Heimdal ligger placeret i Faxe, i naturskønne omgivelser som rigt benyttes. Børnehuset Heimdal er en del af område Øst og er en 0-6 års integreret institution, der består af 4 vuggestue grupper samt 4 børnehave grupper, med gennemsnitlig 135 børn indskrevet.

Vuggestuen er inddelt i fire grupper for de 0-3 årige. Vi har stor fokus på selvhjulpethed, alsidig personlig og social udvikling, sprog og motorik. Derudover er der også et stort samarbejde med børnehaven, som der hele tiden brobygges til. Dette for at optimere overgangen fra vuggestue til børnehaven.

I børnehaven har vi valgt at inddele i fire grupper til de 3-5 årige og en fjerde gruppe til ældste gruppen, som er for de børn som har et år tilbage, inden de skal i skole. Vi har valgt at have en ældste gruppe, for at kunne tilbyde en målrettet læring og et lærings miljø, som imødekommer de krav der stilles når de skal starte i skole. Derudover er der et tæt samarbejde med den lokale skole og SFO, for at gøre overgangen bedst muligt.

I børnehuset Heimdal arbejder vi på at skabe ro, nærvær, omsorg og fordybelse samt at kunne tilbyde et rigt og udviklende læringsmiljø, både ude og inde.

Vi arbejder med at værdisætte og synliggøre vigtigheden af vores daglige rutiner samt at indrette vores grupper så de tilbyder nogle inspirerende læringsmiljøer. Derudover er vi også opmærksomme på at legen, fremover skal have mere og større fokus i vores parksis. Blandt andet legen mellem børn og voksne, da der her er mulighed for at styrke relationer og fællesskaber blandt børn. Vi skal være opmærksomme på hvornår i legen vi skal gå foran, ved siden af eller bagved og at kunne veksle imellem det, i legen.

Vi arbejder hver dag med at skabe optimale læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i det enkelte barn og gruppens behov, samt ud fra hvilke færdigheder barnet og gruppen har brug for at få understøttet og styrket. Børnefællesskabet rummer mange ressourcer og vi er optaget af, at børn lære at se, lytte og forstå hinandens forskelligheder. Det er vores opgave at guide og understøtte børnene, i at være opmærksomme på hinanden og herved styrke oplevelsen af at være en del af et værdifuldt fællesskab. Det er ligeledes vores opgave at have fokus på, hvis et barn måtte befinde sig i en udsat position og herved arbejde med en inkluderende tilgang, hvor man har fokus på at fællesskabet har ansvaret for at inkludere og rumme alle.

I børnehuset Heimdal har vi et særligt fokus på; barnets sproglige udvikling, vi bruger uderummet og naturen aktivt, vi besøger og benytter os af lokalsamfundet og dens muligheder, vi har fokus på barnets sanselige udvikling og sørger for at videre- og efter uddanne vores personale, for at kunne tilbyde den nyeste viden og teori.

Adresse: Ny strandvej 3 A, 4640 Faxe

Tlf: 56 20 34 90

Åbningstider: Mandag – Torsdag: 6.15-17.00, Fredag 6.15-16.00

Børn i fællesskaber

I alle dagtilbud i Faxe Kommune arbejder vi ud fra et børnesyn, der kort og præcist lyder: "Alle børn gør det godt, når de kan." Det betyder, at vi som pædagogiske personale til hver en tid tror på og ved, at børn gerne vil. Gerne vil lære, gerne vil indgå i lege, gerne vil være med i fællesskaber.

Det børnesyn arbejder vi videre med i en strategi, som vi har valgt at kalde "Børn i Fællesskaber." Børn i Fællesskaber handler om, at alle børn har ret til et liv og en hverdag så tæt på almenområdet, som muligt. Og det er vores ansvar som pædagogiske voksne løbende at evaluere og udvikle praksis og herigennem sikre alle børns deltagelsesmuligheder.

Alle børn ret til at blive mødt af krav, der er tilpasset deres aktuelle udviklingsniveau og deres behov. Der er evidens for, at jo tættere børn er på almenområdet, jo bedre klarer de sig på længere sigt. Vi arbejder for og med, at børn i udfordringer, hvad enten det er af kortere eller længerevarende karakter, tilbydes støtte i det almene dagtilbud og senere i skolen.

Børnesyn

Hvad siger loven?

"Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år." Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Område Øst børnesyn skal være med til at understøtte det gode børneliv, hvor alle børn skal opleves som kompetente og unikke med demokratisk stemme. Alle børn skal mødes med respekt, anerkendelse, omsorg fra nærværende voksne til at kunne lære og udvikle sig.

Område Øst børnesyn hviler på 4 fundamentale grundsten:

- Tryghed - Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn.
- Deltagelse - Alle børn er betydningsfulde for fællesskabet og kan bidrage med forskellige ressourcer.
- Omsorg – Børn har brug for at blive set, hørt og forstået og at vi forstår og acceptere at børn er forskellige.

- Anerkendelse – Børn er ligeværdige medspillere, som har ret til at blive anerkendt for dem de er.

I børnehuset Heimdal opfatter vi det enkelte barn som unik, med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden. Det betyder at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation med fokus på at det er i relation og tilknytning til andre, at man lære og vokser.

Det at være barn har en værdi i sig selv og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Her med udgangspunkt i at børn trives og udvikles når de har passende udfordringer, ser mening, oplever anerkendelse og social samhørighed i et forpligtende, rummeligt og givende fællesskab.

Vi synes at det er vigtigt hver dag at møde barnet med nærvær ved at have øjenkontakt, være tilgængelig og være opmærksom på barnets behov. Ligeledes bruger vi vores krop til at yde både fysisk og psykisk omsorg, så barnet mærker nærvær og tryghed.

Vi arbejder også med børnesynet i den børneinitierede leg, hvor vi som fagprofessionelle hjælper med at guide og sætte ord på, både på egne og andres børns intentioner, handlinger og følelser.

”For at behandle børnene ens, skal vi behandle dem forskelligt”

Vuggestuen:

Ble skifte: I vuggestuen har vi rigtig mange rutiner som vi vægter højt, som vi prioriterer at bruge tid på og som gerne forgår en til en.

En voksen og et barn, på 2 år, er gået på badeværelset. Den voksne siger til barnet at hun skal begynde at tage bukserne af. Den voksne har sat sig på en skammel på gulvet, så hun er i samme højde som barnet og klar til at hjælpe. Barnet begynder at trække ned og den voksne hjælper med at få bukserne ned over rumpen. Den voksne siger til barnet at hun skal sætte sig ned, for så er det nemmere at få bukserne det sidste stykke af. Den voksne guider hele tiden barnet og vurderer hvor der er brug for hjælp for at sikre en god oplevelse. Da bukserne er kommet af, siger den voksne at hun skal tage sin ble af og smide i skraldespanden, det gør hun. Derefter bliver der tilbudt at komme på wc, det afslår barnet dog og en ren ble bliver påført. Den voksne ligger bukserne frem på gulvet og guider barnet til igen at sætte sig på gulvet. Først det ene ben og derefter det andet ben og så skal man trække til fødderne kommer ud. Når fødderne er ude, så skal man op og stå igen og så skal bukserne op om rumpen. Da bukserne er kommet på er det vaske hænder tid. Dette er én af vores mange rutiner. Børnene er trygge i det, fordi det er det samme vi gør hver dag. Som baby starter man på puslebordet og med tiden, øvelse og mange gentagelser slutter man på gulvet med guidning og hjælp. Det hele forgår i barnets tempo og i et samarbejde mellem barn og voksen.

Børnehaven:

I børnehaven fortsætter vi det gode arbejde fra vuggestuen med at styrke børnenes selvhjulpenhed og selvstændighed. Børnene møder mange situationer i løbet af en dag, hvor de bliver udfordret på deres mod, færdigheder og kunnen. Her vægter vi at møde børnene med nærvær og tryghed.

I mellemgrupper, har vi en stor spredning i alder og færdigheder, da børnene er mellem 3 og 5 år. Det er derfor vores fornemste opgave at se det enkelte barn og udfordre dem alders og udviklingssvarende. Det gælder i alle hverdagens faste rutiner, kreative aktiviteter, legerelationer etc.

I førskolegruppen skal børnene støttes i at blive så selvhjulpen som mulige. De skal gøres klar til livet i skolen, under trygge rammer, hvor det er i orden at fejle og lære af sine erfaringer på godt og ondt.

Klippe situation: De er på en ene mellemgruppe stue ved at lave forårsblomster af deres håndaftryk. Nogle børn har tegnet deres hånd over på et stykke karton og skal nu klippe hænder ud. En dreng har svært ved at klippe efter stregerne, og kommer til at klippe den ene finger efter den anden af. Han er ved at give helt op. Fordi det ikke lignende en hånd som de andres. Den voksne møde ham i hans frustrationer, og siger " alle blomster ser forskellige ud. Din kom til at se sådan ud, hvor er du god til at øve dig". Drengen kigger på sin blomst, han er blevet anerkendt fordi han øvede sig, ikke fordi det lignede en hånd. Han går fra bordet og ender med at være utrolig stolt af sin blomst.

Dannelse og Børneperspektiv

Hvad siger loven?

Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

I vores område er dannelsesbegrebet tænkt ind i hverdagen, hvor vi skal inddrage børnene i dannelses- og demokratiske processer, så de får det bedst mulige udgangspunkt for at udvikle sig til et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske. I mødet med andre mennesker og deres verdener i legen gør vi sig erfaringer med omverden og vores syn på mennesker.

For at skabe mulighed for dannelse, arbejder vi med den fysiske ramme, den pædagogiske ramme og en kulturel ramme. Vi giver plads til demokratiet og medbestemmelsen. Vores mål er, at de mange oplevelser med dannelses- og demokratiske processer lagres værdier og viden i børnene, så de på langt sigt oplever sig dannet.

I børnehuset Heimdal arbejder vi målrettet med de pædagogiske rutiner, blandt andet frokost og af- og påklædning i garderoben samt på badeværelset. Disse rutiner er genkendelige og meningskabende for børnene og relaterer til andre livssammenhæng. Genkendeligheden og gentagelsen i rutinerne skaber forudsigelighed, som på sigt skaber handlingsrum som børnene selv kan navigere i. Det er blandt andet i rutiner at vi kan sikre børnenes medbestemmelse. De ved hvad der skal ske og har større mulighed for at kunne bidrage. Vi anser børnenes bidrag for vigtigt og et væsentligt element i vores pædagogiske arbejde og fælleskab.

"Alt det du gør for dit barn, fratager du det muligheden for at lære"

Vuggestuen:

Spise situation:

På den af vuggestue stuerne, er der fast et barn der deler madkasser rundt. Der er altid lidt kamp om at være den der får lov og ofte har vi snakken om at i dag er det Lotte som skal dele madkasser rundt og en anden dag er det dig. Madkasserne kan næsten ikke komme hurtigt nok rundt, så vi øver os i at vente på tur og herefter at vente med at åbne til alle har fået deres madkasse. Når alle har fået deres madkasse, må man åbne og finde det i madkassen som man har lyst til at starte med. Det er vigtigt for os at inddrage børnene og give dem medbestemmelse. Under maden snakker vi om alt muligt fx om det der er i madkassen men også om at man skal blive siddende, sætte sig ned, vente med at rejse sig, forsøge sig med kniv og gaffel mm. På bordet har vi små kander, så børnene selv kan øve sig i at hælde vand i deres kop. Vi har små skraldespande som man kan spørge efter eller som vi voksne kan opfordre til at bruge i stedet for at ligge madpapiret på bordet. Når man er færdig bruger vi tegn til tale tegnet for færdig og siger tak for mad. Barnet får en klud til at tørre fingre og mund og så må man kravle ned eller rejse sig fra bordet og sætte sin madkasse på plads.

Børnehaven:

I børnehaven bygger vi videre på vuggestuens arbejde med at inddrage børnene i hverdagens faste rutiner. Børnene hjælper f.eks. med at åbne stuerne om morgenen, rydde op efter leg, dække rullebord og bære skrald ud.

I børnehaven skal børnene endvidere lære at indgå i en dialog, vente på tur, gå på kompromis og forhandle i legerelationerne. Det øver vi bl.a. når vi spiser, laver kreative aktiviteter, leger, spiller spil og går på tur.

Tur eksempel:

Førskolegruppen er på tur. De har besluttet at gå til højre, forbi skolen, og videre op imod skolen. De kommer til kirkegården, og beslutter i fællesskab at gå derind. Da de drejer ind mod kirkegården går samtale højtlydt og lystigt. De stopper op. En voksen spørger børnene om de ved hvad der er på en kirkegård? "Døde mennesker" siger nogle af børnene. En anden siger at hendes farmor ligger der. Der er måske også nogle mennesker der er kede af det. Sover de? Spørger en. Børnene har mange spørgsmål og tanker om hvad der er på kirkegården. Alle har lov til at komme med deres tanker om kirkegården. De bliver til sidst enige om at på kirkegården skal de være stille, da nogle er kede af det og at de skal være stille så de døde kan få lov til at sove i fred.

Børnene får her øvet deres færdigheder i at vente på tur og indgå i dialog om emnet "Kirkegård".

Leg

Hvad siger loven?

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

I Område Øst er legen omdrejningspunktet i børnenes hverdag. Leg er en forudsætning for børnenes udvikling, og gennem legen børnene mærker sig selv og hinanden. Legen indeholder alle aspekter af børnenes udvikling og er dermed et spejl vi kan bruge til at iagttage deres viden og kunnen. Den vækker deres læring til live og giver dem praksis-erfaring. Legen påvirkes af deltagernes involvering hvor vi bl.a. gør brug af begejstring og indlevelse.

Vi skal skabe rammerne for, at der gives tid til, at børnene kan skabe deres egen kultur. Vi understøtter børnene i legen til at udvikle og videreudvikle de sociale kompetencer, der skal til, for at man kan navigere i legen, guider i legen for derefter at trække os, så børnene selv har muligheden for via erfaringer at lære noget nyt og lære at klare f.eks. eventuelle konflikter selv.

I børnehuset Heimdal anser vi legen som grundlæggende for understøttelse af børnenes sociale og personlige udvikling. Leg betyder både børnenes spontane leg men også den leg der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af en voksen

Vi bestræber os på at vores praksis balancerer imellem både den børneinitierede leg samt den voksenorganiserede leg, dette med udgangspunkt i vores børnesyn som tager udgangspunkt i det enkelte barns forudsætning.

I legen har børn mulighed for at afprøve sig selv, skabe relationer til andre børn samt danne venskaber. Legen har derfor en særlig værdi og det kan være svært at blive en del af børnefællesskabet, hvis man ikke formår at indgå i legen. Derfor er vi meget bevidste om vores rolle som voksne og at vi løbende justerer læringen i forhold til det enkelte barn og børnegruppen. Det betyder at vi løbende vurderer om der er behov for at vi som voksne går foran, ved siden af eller bagved.

Derudover er vi opmærksomme på og arbejder målrettet på den fysiske indretning, både inde og ude, da vi anser indretningen som medskaber og inspiration til børns leg, fælleskab og fordybelse.

Vuggestuen:

Vi arbejder i vuggestuen med at dele os i mindre grupper. Det gør vi for at skabe ro, nærvær og for at give mulighed for noget mere fordybelse. Vi er bevidste om vores rolle som voksne og er der hvor børnene er fx på sandkasse kanten eller på gulvet på stuen. Vi veksler imellem at sætte leg igang, at lege med og at observere, hjælpe og guide.

Det er vigtigt for os at børnene lære at lege, alene eller sammen med nogen og at de i længere og længere tid kan fordybe sig.

Børnehaven:

Når børnene kommer i børnehaven er de begyndt at lege rollelege. De begynder at forhandle om hvem der er hvad i legen, hvem der har den grønne bil, hvem der først fik lige den cykel på legepladsen. Alt imens er vi voksne lige i nærheden til at guide og hjælpe børnene.

Vi deler stadigvæk grupperne i små grupper, i løbet af dagen, for at have tid, plads og ro til fordybelse. Nogle gange er der voksenorganiserede leg, andre gange er det børneinitierede leg.

Der er børneinitierede lege i gang i førskolegruppen. Halvdelen af gruppen er på tur, og resten er inde og lege. De har fordelt sig i små legekroge på stuen. Nogle børn begynder at render rundt på stuen. Det er en vild leg der forstyrrer de andre børn der sidder stille og prøver at fordybe sig i deres lege. En voksen spørger ind til hvad de leger. "Vi er pirater, som leder efter skatten" siger de. "Har i et skattekort" spørger den voksne. Børnene siger "Nej". "Jeg vil gerne hjælpe jer med at lave skattekort" Siger den voksne. Børnene sætter sig til bordet og tegner løs og laver deres egne skattekort. Undervejs taler de om hvad en pirat er og hvordan en pirat ser ud. En af børnene siger "De har også klap for øjet". Børnene vil også gerne have klap for øjet, så den voksne finder sort karton og elastiksnor. Snart har børnene både skattekort og klap for øjet. "Nu er det ud på legepladsen og finde skatten" siger den voksne. Så går den vilde skattejagt.....

Her hjælper den voksne børnene videre i deres leg, så det bliver en hensigtsmæssig leg inde på stuen. Og så guider hun dem ud og lege legen videre, hvor der er mere plads til den vilde piratleg og skattejagt.

Læring

Hvad siger loven?

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

I Område Øst forstås læring som en dynamisk proces, hvor læring foregår gennem leg, relationer og ved at blive udfordret. Hverdagen er opdelt i mange rutiner og overgange, hvor vi skaber mulighed for at barnet udvikler nye færdigheder, adfærdsmåder, normer og kundskaber.

I tråd med Marte Meo princip, opstår der læring når vi følger barnets spor, ser deres initiativer, bekræfter og anerkender dem. Vi tager udgangspunkt i de gode ting barnet gør, får barnet det godt indeni og det åbner op for læring, Vi skaber et trygt læringsmiljø, som giver barnet mod til at udforske og eksperimentere, samt slippe fantasien løs og turde begå fejl.

I børnehuset Heimdal anser vi læring som en livslang proces. En proces hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Vi tror på at motivation og passende udfordring, har betydning for hvordan barnet lærer og udvikler sig, både som individ og som en del af fællesskabet.

Børn lære ved at bruge deres krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at gå på opdagelse. Børn lære ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle og finde løsninger. Børn lære igennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med andre børn og voksne.

Vi arbejder i det daglige, ud fra en bevidsthed om at der er læring i alt og inddrager børnene aktivt i de daglige rutiner. De fagprofessionelle er ansvarlige for at skabe læringsmiljøer som fremmer den udviklende læring, men som samtidig også udvikler den gode og understøttende relation.

Vuggestuen:

Vi forsøger i vuggestuen at inddrage børnene i alle vores daglige rutiner. De er med til at feje, tørre borde af, gå ud med skraldespanden, dække rullebord, tømme opvaskemaskine osv., når de har lyst. Børnene nyder at være med og disse situationer giver også mulighed for at få sat ord på en masse ting og handlinger. Vi bruger også disse situationer til at understøtte et barn som enden har brug for lidt ekstra nærvær eller som måske har brug for at finde ud af, at en kammerat fra stuen, kunne være en god lege kammerat.

Børnehaven:

Når børnene kommer i børnehaven er der mange nye ting der skal læres. Børnene er nu en del af en større gruppe. De skal kunne tage tøj af og på selv, de skal gerne være ved at smide bleen, de skal sidde stille i lidt længere tid end i vuggestuen og de må vente lidt længere på at en voksen kan hjælpe.

Toiletbesøg:

En voksen og to drenge er ude på badeværelset. Den ene dreng har svært ved at skulle smide bleen og gå på toiletterne i børnehaven. Den voksne siger til den anden dreng. "kan du ikke hjælpe X og vise ham hvordan man går på toiletet". Barnet siger "Jo, Du skal gå herud, så skal du tage bukserne af og sætte dig sådan her på toiletet". Drengen sætter sig og tisser. Det andet barn står og følger med. Da drengen er færdig, kigger de begge ned i toiletet og trækker ud. Det giver den første dreng mod på at prøve. Han gør sig klar, og sætter sig op. Han tisser. Begge børn og den voksne jubler.

Børnefællesskaber

Hvad siger loven?

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Forarbejder til dag-tilbudslovens § 8, stk. 2

Område Øst er i sig selv et stort børnefællesskab, hvor vi ser børnefællesskaber kommer til udtryk på mange forskellige måder i vores hverdag sammen med børnene. Alle børn er unikke og har forskellige udgangspunkter og forudsætninger. Der er mange fællestræk, men også en bred vifte af forskellighed.

Fælles for alle, er at de skal opleve at være anerkendt og værdsat, udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Det grundlæggende er, at al leg, udvikling, dannelse og læring sker i fællesskaber. At høre til i fællesskabet indebærer at man opleve fællesskabsfølelse, hvor man møder nye venner, man griner og græder sammen, deler og giver omsorg til andre, og det er i børnefællesskabet, man mærker og bliver sig selv.

I Børnehuset Heimdal er vi bevidste om at leg, dannelse og læring sker i fællesskabet, som det pædagogiske personale rammesætter. Alle børn i Børnehuset Heimdal skal føle sig set, hørt og forstået og føle sig som værdsatte og meningsfulde i fællesskabet.

Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til, uanset køn, alder og kultur.

Vi er opmærksomme på at støtter børnene i deres mentaliseringsevne, for at skabe grundlag for gensidige og jævnbrydige relationer imellem børnene. Dette gør vi blandt andet ved at sætte ord på følelser og handlinger, børnene imellem.

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi fokus på hvordan vi er overfor hinanden og sætter ord på egne og andres handlinger og følelser. Fx "Av det var ikke så rart for Lotte, når du skubber til hende. Prøv at se hvor ked af det hun bliver". Eller hvis man gerne vil have den traktor en af de mindre har, "Prøv at tage bilen i stedet og se om Lotte ikke hellere vil have den".

Vi arbejder på at sige fra eller stop på en god måde og på hvordan man kommer med i lege på en god måde.

Vi snakker om hvordan man er en god kammerat og prøver det kropsligt. Fx "æ æ..." og samtidig ær hånden på en anden eller på barnet selv.

Det er vigtigt for os at få sat ord på og rose når man har været en god kammerat fx "Aj se hvor glad Lotte blev da du gav hende sutten" eller når et større barn sidder med en bog og en mindre kommer og forsøger at tage den. Den større tager en anden bog på gulvet og giver til den mindre. "Aj se Lotte, hvor glad Hans blev da du gav ham bogen". Den voksne både udtaler og gestikulerer med en tommelfinger op, at det var en rigtig god løsning. Det kan man når man bliver ældre og man som mindre er blevet guidet og hjulpet til, en god konflikt løsning og hvordan man er en god kammerat.

Børnehaven:

Når der starter et nyt barn i gruppen, er de "gamle" børn gode til at tage imod. Vi har på forhånd talt med gruppen om at nu starter der et nyt barn og at det jo lige skal lære hvordan det er at gå i vores børnehave. Derfor er det godt hvis de hjælper dem med det de ikke kan eller ved.

Det er jævnligt noget vi taler om. F.eks. hvis det nye barn gør noget det ikke må, og de "gamle" børn retter på dem. Her er vi voksne bevidste om at tale om at det gør barnet jo, fordi de ikke helt har lært det endnu. Og at vi andre må hjælpe dem. Det hjælper det nye barn ind i fællesskabet, og de "gamle" børn lærer at være tolerante og overbærende over for dem der kommer til at gøre noget de ikke må.

Hvad siger loven?

1, Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

2, Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. Dagtilbudslovens § 8, stk. 3

I Område Øst er vi bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen som skal være indbydende og skabe nysgerrighed og engagement. Vi lægger vagt på at skabe læringsmiljøer som giver varierede muligheder for leg, læring, og trivsel. Vi har fokus på:

- fysiske rammer – de fysiske rammer indendørs og udendørs
- Det psykiske miljø - fællesskab, venskaber, tryghed, tillid, omsorg, medbestemmelse, rummelighed og udfordringer til en positiv hverdag.
- Det æstetiske miljø:- stemninger

I børnehuset Heimdal skal det pædagogiske læringsmiljø blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien. De skal have mulighed for at lege forskellige og udviklende lege samt at bruge både de følelsesmæssige, sociale og kognitive kompetencer. Vi arbejder ofte tematiseret og synes at det er vigtigt at barnet kan se hvad der kan leges i de forskellige læringsmiljøer og at legetøj og materialer skal være lette at komme til

I børnehuset Heimdal er det pædagogiske læringsmiljø til stede hele dagen, fra modtagelsen om morgene til de sene eftermiddags timer. Det betyder at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med de daglige rutiner, børns leg og planlagte aktiviteter, skal give mulighed for at børnene trives, lære, udvikles og dannes.

I børnehuset Heimdal arbejder vi med dynamiske og fleksible lærings miljøer, så vi har mulighed for at tilpasse vores hverdag efter børnegruppen og deres behov samt kulturelle begivenheder og vejrforhold.

I et godt læringsmiljø, er der inspiration, udfordringer, tid og ro til fordybelse. specielt når vi arbejder tema baseret, emmer stuerne af mange muligheder for at undersøge og eksperimentere med et emne på forskellige måder.

Vuggestuen:

Vores vuggestue stuer er indrettet så de er i "børnehøjde". Bøger og legetøj står i en højde så børnene selv kan nå det, der er ting og møbler som man kan øve sig i at rejse sig op af og stå ved, når man øver sig i at gå, vi har ting man kan kravle op på og hoppe ned på igen, en gyng og en rutchebane. Derudover er de fleste af vores ting og møbler flytbare så vores læringsmiljøer er fleksible. Den ene af vuggestue stuerne har et rum, som når vi har fælles rytmik stuerne imellem, så kan borde og stole flyttes ud til siden og så er der ekstra god plads til at kunne bevæge sig på. Vi har også en del skum ting/møbler, som vi kan bygge forskellige forhindrings baner ud af og øve motorik. Vi er bevidste om at vi som voksne har ansvaret for at skabe en inspirerende og alderssvarende stue, som vækker børnenes nysgerrighed og interesse.

Børnehaven:

I børnehavens læringsmiljøer er der på stuerne indrettet små legekroge, billeder på væggene, inspirerende og udfordrende aktiviteter, tid og ro til fordybelse. Vi voksne er ansvarlige for en god stemning og at børnene trives.

Nogle gange om året arbejder vi ud fra et tema. Så emmer stuerne af mange spændende muligheder for at undersøge og eksperimentere med et emne på forskellige måder.

Vi har i en af mellemgrupperne haft tema om flagermus. Vi har hægt billeder op af flagermus, talt om flagermus, hvordan de sover og hvordan de fanger små insekter ved at sende lydbølger afsted. Vi har lavet kreative flagermus og leget flagermus. Vi har endda digtet en flagermussang og en flagermus leg, inspireret af blindebuk.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring. (Dagtilbudslovens § 8, stk. 6).

Samarbejde med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring:

Et godt og trygt forældresamarbejde om barnets trivsel og læring har stor betydning, både for barnet, forældrene og det pædagogiske personale. Samarbejdet er nøglen til at forstå barnet bedst, og det giver muligheden for se på barnet med flere perspektiver. Når samarbejdet fungerer godt, kommer det barnet til gode. Forældrene er de primære voksne i barnets liv, og vi skal inddrage dem aktivt for at fremme barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse

I børnehuset Heimdal lægger vi stor vægt på den daglige kontakt med forældrene, dette giver mulighed for vigtig viden og perspektiver i forhold til barnets trivsel og udvikling. Derudover forsøger vi at skrive eller dokumenter børnenes hverdag via billeder, på Aula flere gange om ugen.

Vi anser forældrene som vigtige personer i barnets liv og som en afgørende ressource i samarbejdet om barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring. Vi har derfor et stort fokus på at skabe en god relation og vægter det uformelle møde i graderoben, hvor tillid, relation og et godt samarbejde udspringer.

I børnehuset Heimdal har man som forældre altid mulighed for at kontakte personalet til en formel eller uformel snak. Ved behov kan der aftales trivselssamtaler eller samtaler i forbindelse med inddragelse af faglig sparring udefra. Derudover bliver man tilbudt en opstarts samtale, en 3 måneders samtale, samtaler ved overgang fra vuggestue til børnehave og igen inden skolestart.

Derudover afholdes der i institutionen forældre arbejdsdag, højtids arrangementer og bedsteforældredag, hvor vi inviterer forældre og bedsteforældre indenfor. Børnehuset Heimdal har også en forældre bestyrelse, hvor der blandt andet bliver orienteret om pædagogiske tiltag, er mulighed for at kommer med ideer og hvor der er plads til diskussioner og refleksioner, omkring børnenes hverdag. Vi synes at forældre perspektivet såvel som børneperspektivet, er en vigtig vinkel at få med når vi skal kigge på egen praksis.

"Forældrene er eksperter i deres barn. Vi er eksperter i børn generelt"

Vuggestuen:

Vi vægter og prioritere den daglige dialog med forældrene, det er vigtigt for os at få sagt godmorgen og farvel og få de beskeder som måtte være vigtige.

Vi forsøger ofte at få lagt billeddokumentation og/eller et skriv på aula, så forældrene på den måde kan blive inddraget i deres børns hverdag i vuggestuen.

Vi prioritere at der er god tid ved indkøring af nye børn, så både barn og forældre får en god og tryk start hos os.

Vi er bevidste om vores professionelle rolle og ansvar, for at skabe mulighed for dialog og et godt samarbejde mellem hjem og institution. Vi er opmærksomme på, hvis en familie i en periode har brug for ekstra støtte eller hjælp.

Børnehaven:

I børnehaven vil vi gerne fortsætte det gode forældresamarbejde. Det er vigtigt at forældrene kommer på besøg på stuen, hvor deres barn skal starte, inden opstart, så vi kan hilse på hinanden og sammen lægge en plan for de første dage i børnehaven. Det er her kimen til det gode forældresamarbejde bliver lagt.

Under indkøring og i den første tid i børnehaven er det vigtigt at vi løbende taler sammen om hvordan det går. Om der er noget der er svært eller anderledes.

I hverdagen tilstræber vi at ligge billeder ud på aula og fortæller kort om dagen der er gået. Det er også her vi har kontakten med forældrene med korte beskeder.

Vi vægter også garderobe snakken højt. Når det er noget for børnene. Ellers vil vi hellere tage den over et møde eller i telefonen.

Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes (Dagtilbudslovens §8, stk. 5.). Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet. (§8, stk. 5)

Område Øst målet er, at sikre deltagelse for alle børn i fællesskabet. Vi mener at alle børn er unikke og har forskellige forudsætninger og behov. Vi mener at børn i udsatte positio-

ner skal udfordres og de skal opleve mestring i børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter i et fagligt kompetent læringsmiljø, hvor de bliver mødt med positive forventninger.

I børnehuset Heimdal mener vi at alle børn har krav på at være en betydningsfuld del af fælleskabet. De voksne har ansvaret for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre at alle deltager og føler sig som en del af fælleskabet. Børn kan være i udsatte positioner af mange årsager i kortere eller længere tid. Nogle årsager kan være af permanent karakter fx fysisk- eller psykisk funktionsnedsættelse. Andre årsager kan være nogle her og nu forhold som fx sorg i forbindelse med dødsfald, skilsmisse og sygdom eller helt lavpraktisk, en dårlig nattesøvn, tænder eller i opstarts fasen.

Vi arbejder hele tiden med det pædagogiske læringsmiljø i fokus og forholder os til det med vores faglige indsigt fx hvilke børn er der, hvad er rammen, hvilken position skal den voksne indtage og hvor er der særligt brug for guidning og støtte. En stor del af vores læringsmiljø er hverdagens rutiner fx samling, frokost, putning og graderoben. I disse situationer er der nogle klare og genkendelige rutiner og aftaler om, hvem der gør hvad og hvornår. Fx faste pladser ved bordet hvor børnene er strategisk placeret eller en aftale omkring hvor mange man er i garderoben, for at det ikke bliver for hektisk.

Vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at tilrettelægge aktiviteter i mindre grupper. Børnegruppen sammensættes ud fra pædagogiske overvejelser, hvor der tages højde for mulighed for ekstra støtte, nærvær og ro.

Vuggestuen:

Vi er i vuggestuen opmærksom på at det at være i en udsat position kan være mange ting og kan vare i kort eller længere tid. Vi har fx nogle flere sproget børn hvor sprogbarrieren ofte i starten er en udfordring. Eller når man lige er startet i vuggestue og er helt ny, så har man måske også brug for lidt ekstra omsorg og nærvær. En dårlig nattesøvn eller tænder på vej, kan også sætte et barn i en udsat position samt sygdom og skilsmisse i familien også kan have indflydelse på sit barns hverdag. I disse perioder er vi opmærksomme på at barnets og familien måske kræver ekstra tid, omsorg og støtte.

Børnehaven:

I børnehaven er vi voksne også opmærksomme på det enkelte barn i gruppen.

Et barn kan være i en udsat position, når det bliver storebror eller storesøster. Der kan komme søskende jalousi, følelsen af at blive tilsidesat og andre/nye krav når de pludselig er den store.

Det kan være ved skilsmisse, hvor barnet kan have godt af at tale med andre børn, hvis forældre også er skilt, at de ikke er alene.

Det kan være grundet alvorlig sygdom i familien, hvor barnet kan have brug for at lege det, og bearbejde det i børnehaven.

Børn der har en diagnose. Der har brug for at den voksne kontinuerligt guider i relationerne fra sidelijnen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen. (Dagtilbudslovens § 8, stk. 6).

I Faxe Kommune er der udarbejdet brobygningmateriale for henholdsvis overgang fra børnehave til SFO /Skole.

Sammenhæng med børnehaveklassen handler om sammenhæng i børnenes liv.

I børnehuset Heimdal har vi en storbørns gruppe, som fra 1 maj og til skolestart året efter er samlet. Vi har valgt at samle denne gruppe det sidste år, for at styrke venskaber og for at kunne målrette brobygningen til SFOen og skolen. I storbørns gruppen arbejdes der med aktiviteter som er målrettet børnenes udviklingstrin og som ruster dem til skole start. Der bliver fx øvet i at kunne fordybe sig, lytte efter når der bliver givet en besked derudover bliver børnene præsenteret for bogstaver, tal, mønstre og former.

I løbet af året vil gruppen gå på besøg på sfoen og skolen og på en måde blive bekendt med personalet der og omgivelserne.

Det er i børnehavens førskole gruppe at al brobygning til børnehaveklassen foregår.

Der er lavet en plan, et såkaldt årshjul, hvor det fremgår hvad der skal ske i løbet af det sidste år børnene går i børnehaven, og hvordan brobygningen til SFO og Skolen foregår.

Endvidere arbejdes der i førskolegruppen på, at børnene skal have styrket deres sociale kompetencer. Det vil blandt andet sige, at de skal begynde at kunne løse små konflikter i deres legerelationer. Indgå i dialog og gå på kompromis med de andre. Kunne sidde stille i længere tid. Lytte til og forstå kollektive beskeder fra den voksne.

De øver sig også i at vente på tur, behovsudsætte og forstå regler, ved at spille spil.

Inddragelse af lokalsamfundet

Børnehuset Heimdal vægter brugen og kendskabet til lokalsamfundet. Vi synes det er en naturlig del af elementet dannelse, at børnene får kendskab til den kultur der er i lokalsamfundet.

Vi har i institutionen to lad cykler og dem bruger vi flittigt til at cykle på tur i, ud og opleve lokalområdet. Vi besøger ofte Kalbruddet, dæmningen, Blåbækmølle, skoven, havnen i faxe ladeplads, brandstationen, det lokale plejehjem mm.

I børnehuset Heimdal har vi et godt samarbejde med Faxe Bibliotek, som leverer bøger til udlån/hjemmelån i institutionen. Vi har en bogreol hvor man sammen med sin mor og far eller selv kan finde en bog, som man har lyst til at låne med hjem. Bogreolen bliver flittigt brugt og er en stor støtte til vores sprog arbejde i huset. Derudover går vi ofte på besøg på biblioteket og personalet hjælper os gerne med at finde bøger til eventuelle tema projekter. Vi deltager også når biblioteket arrangerer film, teater og musik oplevelser for børnene.

Vi har i en aftale med den lokale sportshal om at kunne benytte gymnastiksalen nogle faste dage om ugen.

I forbindelse med brobygning til skole og sfo, besøger vi deres legepladser og lokaler.

Der er mange muligheder og vi benytter dem gerne for at give børnene kendskab til den by og det nærmiljø de bor i.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Heimdal tager vi udgangspunkt i børnegruppen. Gruppens størrelse, alder, køn og interesseområder.

Derefter kigger vi på de fysiske rammer. Både ude og inde og hvordan vi her kan tilgode den børnegruppe vi har lige nu. Er der brug for rum til stille leg, rum til bevægelse, mange kreative redskaber, meget lys/lidt lys.

Vi ser også på det enkelte barn i gruppen. Hvilke udfordringer har den enkelte, og hvordan kan vi bedst tilbyde et inspirerende, tillidsskabende og udfordrende læringsmiljø.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

I børnehuset Heimdal arbejder vi med at styrke børnenes alsidige personlige udvikling, ved at udfordre børnene og børnegruppen inden for den nærmeste udviklingszone. Det vil sige at vi voksne udfordrer børnene med en passende udfordringer, der ikke er for højt sat, så de mislykkes og lider nederlag. Dog stadig så tilpas svær, så de har rykket sig udviklingsmæssigt. Det handler om at styrke barnets selvværd, så de får mod til at ville afprøve og undersøge omverdenen.

Alsidig personlig udvikling handler også om at ture stå frem. Have ordet og stå ved sin mening. At blive sig selv.

Det er vigtigt at vi voksne danner rammerne hvor børnene trygt kan udvikles i.

Vuggestuen:

Vi arbejder på at støtte og udvikle det enkelte barn, i barnets tempo. Vi er opmærksomme på hvornår der er brug for at vi som voksne går foran, ved siden af eller bagved. Vi udfordre barnet og er klar til at støtte og hjælpe i det omfang barnet måtte have brug for det. Fx når vi til frokost skal dele madkasser rundt. I starten har barnet brug for at den voksne går foran og viser barnet hvordan man gør, næste gang har barnet måske mod på at prøve selv med den voksne ved sin side og på et tidspunkt har barnets prøvet det tilpas mange gange til selv at turde.

Vi har børnene med i mange af vores daglige rutiner og børnene nyder at være med og at få lov at hjælpe

Børnehaven:

I børnehaven arbejder vi blandt andet med den alsidige personlige udvikling til samling, når et barn er "dagens barn". Det er dagens barn der skal stå op foran alle de andre i gruppen og sige hvilken dag det er. Om det er koldt eller varmt udenfor. Være med til at krydse af om hvem der er kommet og hvem der har fri/er syg. Det kræver mod og trykke rammer at kunne det.

Et andet eksempel er et barn der oplever et nært familiemedlem, der er meget på hospitalet. Hun taler meget om det og leger hele tiden læge. Vi griber barnets brug for at bearbejde det, og indretter et lægehjørne på stuen, så det kan blive leget, talt om og hun kan bearbejde egne erfaringer gennem legen og derved udvikles personligt.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Når vi i børnehuse Heimdal arbejder med sociale relationer. Ser vi både på det enkelte barns sociale relationer og gruppens indbyrdes sociale relationer.

Vi voksne er os bevidste at vi har en stor rolle i at de sociale relationer i en gruppe fungerer. At alle børn i gruppen har en ven og at alle børn er lige trods individuelle udfordringer. At vi alle er en del af et fællesskab, der skal fungere

Vuggestuen:

I vuggestuen arbejder vi med at sætte ord på egne følelser og handlinger samt andres. Det er vigtigt at vores børn får en forståelse af empati fx ved at sætte ord på en konflikt. Vi arbejder både i det store fællesskab, men også i mindre grupper. Vi deler os også nogen gange i alders opdelt grupper, for at kunne lave en alders relateret aktivitet. Fx kan man spille vendespil med de større børn, hvor man som helt lille har nok i et puslespil.

Vi arbejder med at skabe gode relationer og at hjælpe hinanden, ikke kun børnene imellem men også med de voksne. Når man har hjulpet med vasketøjet, italesætter og takker vi for hjælpen, for at give barnet en oplevelse af at have bidraget med noget.

I børnehaven har vi særligt fokus på børn i udsatte positioner. Det er for os vigtigt at når dage er svære og luntten kan være kort, at det ikke skal gå ud over barnets sociale relationer. Der kan være børn i udsatte positioner, der reagerer voldsomt. Her guider vi børnene og giver dem handlemuligheder til at kunne fungere i gruppen. Det kan være de har brug for at trække sig lidt, blive afskærmet i legesituationer eller guides i legen med andre børn.

Det er en del af vores hverdag, at der i gruppen skal arbejdes med accept af individet i fællesskabet. Børnene lærer at vi er forskellige, gør ting forskelligt og kan se forskellige ud.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

I børnehuset Heimdal understøtter vi bl.a. børnenes sproglige kompetencer gennem leg, historielæsning, rim og remser og dagligt at sætte ord på alt omkring os.

Literacy

Literacystrategien er et tværkommunalt indsatsområde for alle børn fra 0-18 år, som er politisk vedtaget Faxe kommune. Literacy er en strategi for sprogindsatsen, der ud over det sproglige fokus samtidigt har fokus på alle børns deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Alle dagtilbud udarbejder Literacy handleplaner, som evalueres årligt og dermed tilpasses børnegruppen. Disse handleplaner afspejler dagtilbuddets vedvarende fokus på sprog hver dag i leg, rutiner, fysiske læringsmiljøer, i relation til forældre samt i relationer og rammesætning for det pædagogiske personale med øje for børneperspektivet.

Læseglade og læselyst er et initiativ, som er iværksat under Litteracystrategien og som rykker bibliotekerne tættere på familierne. Dette gennem et "bogfokuspunkt", hvor der er bøger til rådighed for børn, forældre og personale, som kan lånes med hjem. Bøgerne udskiftes med jævne mellemrum.

Ideen er at øge børns tidlige bogerfaringer og øge tilgængeligheden til læse- og skrive-redskaber, som skal være helt nede i børnehøjde og til fri afbenyttelse.

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi bøger i børnehøjde som altid er tilgængelige. Vi sørger for at der er nogle relevante og aldersvarende bøger som børnene selv kan sidde med og som kan tåle at blive læst og smagt på.

I vores forundrings vinduer er der tema relaterede og inspirerende billeder, tekster, sange samt rim og remser. Fx når det er jul, så emmer stuen af jul, julesange, farven rød osv.

Vi har et stort fokus på at være bevidste om vores rolle som sprog givere. Derfor går vi meget op i at sætte ord på ting og handlinger samt følelser

Børnehaven:

I børnehaven har vi i det fysiske læringsmiljø

- tal og bogstaver i børnehøjde.
- Der er farver og papir tilgængeligt.
- vi synger og læser historier.
- Der er udendørs figurer og tal i forskellige farver og kridt til at tegne/skrive med.

Vi voksne sætter ord på. Guider til hjælp med hvordan man f.eks. kan komme med i en leg.

Vi har også ekstra fokus på de børn der har sproglige vanskeligheder. Det kan være flersprogede børn, børn der har udtalevanskeligheder, og børn der stammer. De kan alle have brug for hjælp i hverdagen til f.eks. at indgå i legerelationer og gøre sig forståelige.

Vi laver også små grupper hvor vi fylder ord på og fordyber os i et emne. Det kan f.eks være bondegård. Her kan vi kigge i bøger om bondegården. Sætte ord på hvad de forskellige dyr hedder og hvad de siger. Det kan også være tema om at forstå begreber som ovenpå, nedeunder, ved siden af etc.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

I børnehuset Heimdal har vi indrettet ude og inde rummene så de stimulerer børnenes krop, sanser og bevægelse.

For os er det vigtigt at børnene har mulighed for at rykke egne grænser og blive trygge i deres krop. Derfor er det vores opgave at præsentere dem for sansestimuli og aktiviteter der ligger lidt ud over hvad de kan og tør. Være en nærværende voksen der guider børnene igennem hvor det bliver udfordrende, så de kommer ud på "den anden side" og har en succes oplevelse bag sig.

Det kan f.eks. være når de ser en regnorm og ikke har lyst til at holde den i hånd, så er det os voksne der skal være gode rollemodeller. Måske selv tage den i hånden og vise hvad der sker.

Vuggestuen:

Det er vigtigt for os i vuggestuen, at der er mulighed og plads til udfoldelse, både ude og inde. Det er vigtigt at børnene bliver udfordret og som med guidning og hjælp mestre flere og flere ting selv.

Inde på stuen har vi mange skum møbler og ting som vi ofte bygger sjove motorisk udfordrende baner ud af.

Derudover har vi også inde på stuen en rutche bane, en gynges, noget man kan kravle op på og hoppe ned på, noget man kan kravle igennem, et bold bad, små dyr på hjul som styrke balancen og motorikken og vi har altid bolde tilgængelige. På den ene stue har vi en sofa som flittigt bliver tømt for puder, som man kan hoppe ned på.

Udenfor er vores legeplads indrettet så den stimulerer forskellige sanser og som rummer alders spændet i vuggestuen. Vi har balance bane, en stor gynges, baby gynges, klatretårne og rutche baner. Vi har også en stor sandkasse, hvor der er mulighed for at sidde i fred og lave sandkager.

Børnehaven:

I børnehaven har vi indenfor bl.a. klatrevæg, ribber, balancebaner og redskaber til at bygge huler.

På legepladsen har vi bakker, buskads, cykelbane, fodboldbane, Balancegang, gynges, brandstang, karrusel og kolbøttestænger.

Vi har endvidere en skøn eng med mulighed for at fordybe sig. Vi har også muligheder i nærmiljøet for at afprøve anderledes klatrestativer, gå på sansejagt i skoven eller øve hvordan vi går tur og færdes i trafikken.

En dag havde en af mellemgrupperne lyst til at bygge en stor hule udenfor, men manglede noget at bygge hulen af. De besluttede sig for at gå en tur over til dæmningen, i skoven, hvor de ville finde store pinde de kunne bruge til at bygge hulen med. De tog trækvognen med og gik i skoven. Her fandt de masser af kæmpe kæppe, de læssede på trækvognen. Så var det tilbage til børnehaven og bygge hule.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

I børnehuset Heimdal har vi skønne legepladser og et fantastisk nærmiljø. Der er rig mulighed for at være i naturen året rundt og undersøge hvordan verdenen hænger sammen. Vi vægter højt at børnene så vidt muligt, skal ud hver dag året rundt. At få erfaring med forskellige vejrtyper og hvordan det føles, om det er varmt eller koldt .

Vuggestuen:

Hele året rundt er det vigtigt for os i vuggestuen, at være ude og bruge uderummet. Vi leger, udforsker og kigger på årstidernes gaver. Fx bygger vi snemænd, samler blade, plukker blomster og finder regnorme.

Vi har ophængt vindspil i vores udhæng, som spiller stille musik for os når vinden blæser.

Vi plukker æbler fra vores æbletræ når de er modne og har en snak om hvornår de er det.

En gang om året har vi blomsterdag, hvor hvert barn har en blomst med som vi sammen planter på legepladsen. Der er rigtig god læring i at vælge sin blomst med mor og far, finde et godt sted og plante den og sætte sit navn på og efterfølgende at skulle passe og vande den. Barnet har mulighed for at gøre sig nogle erfaringer med vigtigheden i at passe og vande sin blomst og hvad der så ellers uheldigvis sker.

Børnehaven:

I børnehaven sår og høster vi i køkkenhaven, vi går på insektjagt på engen, fanger vanddyr på dæmningen eller i kalkbruddet og undersøger naturen sammen med børnene. Der er rig mulighed for at eksperimentere med jord og vand, og finde ud af det perfekte blandingsforhold, til at lave den bedste mudder. Vi laver små forsøg og finder f.eks. ud af hvad der sker med vintergækker når de stilles i vand med frugtfarve, eller laver softice i sneen. Vi har også mulighed for at lave bål. Nogle gange bare fordi det er hyggeligt og andre gange for at lave mad på bål.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

I børnehuset Heimdal vil vi gerne følge børnenes spor i deres kreative udfoldelser. Vi har også forskellige traditioner som vi vægter højt. Det er:

- Bedsteforældredag. Hvor børnenes bedsteforældre kommer på besøg, og sammen med barnet planter en blomst. Den blomst passer barnet hen over sommeren og mindes bedsteforælderen og dage.
- Vi har et par gange om året projektuger i hele huset, hvor vi mødes i grupper på tværs af huset. Her er der fokus på processerne i fællesskabet, i at lave produkter og til sidst vise det frem for forældre og søskende.
- Vi har i forbindelse med projektugerne morgensang i hele huset. Her mødes både børnehaven og vuggestue i cafeen, og synger sammen. Det giver en fællesskabsfølelse i os alle.
-

Vuggestuen:

I vuggestuen arbejder vi tematiseret, med børnegruppen i fokus. Det har vi valgt at gøre for at give børnene mulighed for at stifte bekendtskab med vores traditioner og gør noget ud af det visuelle, som taler til det lille vuggestue barn. Vi arbejder med vores temaer i længere tid og forsøger at indtænke forskellige aktiviteter som stimulerer forskellige sanser. Fx til fastelavn, der dekorerer vi tønder, maler masker, bager fastlavnsboller, pynter vores forundringsvinder med fastlavns relateret ting, synger sange med rekvisitter til morgensamling osv.

Det er vigtigt for os at vi sammen oplever, sanser og smager vores forskellige traditioner.

Børnehaven:

I børnehaven har vi også Lucia optog. Det er førskolegruppen der gennem december øver lucia sangen. Og til sidst går luciaoptog gennem hele Heimdal. De er også ovre og besøge et af byens plejehjem hvor de går lucia optog til stor glæde for beboerne.

Evalueringskultur

På Heimdal vil vi etablere en systematisk evalueringskultur, med særligt fokus på udvikling af det pædagogiske læringsrum, i forhold til de planlagte pædagogiske aktiviteter på de enkelte stuer.

Vi vil bruge et dynamisk læreplansskema (udarbejdet af 2 pædagoger fra Område Øst) til, at sætte mål for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Skemaet, bruges også til at skabe fokus på, hvordan vi tilrettelægger læringsmiljøet i forhold til vores mål. Og giver os mulighed for at skabe overblik over, hvilke læreplanstemaer vi berører gennem de forskellige planlagte aktiviteter.

I forhold til dokumentation, vil vi over en periode, på vores personalemøder, introducere forskellige dokumentationsværktøjer. Det vil i starten være en bunden opgave, at bruge et specifikt dokumentationsværktøj i en periode, for at alle får mulighed for at få praksiserfaring med de forskellige værktøjer. Vi vil starte med at introducere "snap-log", som består af en billedserie af på 2-5 billeder med en lille tekst til hvert billede.

Som redskab til at evaluere, hvordan vi er lykkedes med at nå vores mål, vil vi bruge den didaktiske frikant som metode. Når vi bruger den didaktiske firkant til refleksion, får vi skabt et fælles blik på vores planlagte pædagogiske aktivitet. Vi reflekterer sammen over indholdet i aktiviteten, den voksnes rolle, barnets og børnegruppens trivsel, læring udvikling og dannelse.

Vi vil med udgangspunkt i vores systematiske evalueringskultur, lave en status på indhold i forhold til vores pædagogiske grundlag og målene for de 6 læreplanstemaer.

Vi vil også i personalegruppen lave en fælles refleksion over, hvordan vores metode (skemaer og dokumentationsværktøjer) til systematiske evaluering har fungeret.